

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 293

Valtuustoaloite kaupunkiviljelyn edistämiseksi Tampereen kaupungissa - Vilhartti Hanhilahti ym

TRE:4714/10.00.01/2022

Valmistelija / lisätiedot:
Kari Kankaala

Valmistelijan yhteystiedot

Projektipäällikö Karoliina Tuukkanen, puh. 041 730 1710, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Vilhartti Hanhilahden ym valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa todettuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Vilhartti Hanhilahti esitti 14.6.2022 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupungin tulee edistää kaupunkiviljelyä omassa toiminnassaan. Valtuustoaloitteessa perustellaan, että mm. Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan on tuonut ruokaturvan ja esim. lannoitteiden saatavuuden kautta uusia haasteita ruokajärjestelmään. Aloitteessa todetaan myös, että ruoan hinnannousu aiheuttaa suomalaisissa ja tamperelaisissa ymmärrettävästi huolta. Ruokalaskun kasvaminen voi haastaa jopa hyvätuloisenkin perheen talouden. Siksi olisikin tärkeää luoda kaupunkilaisille mahdollisuuksia torjua ruokakriisiä omalta osaltaan esimerkiksi omatarveviljelyllä

Valtuustoaloite on hyvä ja ajankohtainen esitys. Tampereen kaupungin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö on mukana Horizon2020-rahoitteisessa kestävien ruokajärjestelmien edistämiseen liittyvässä FUSILLI-hankkeessa, jossa on huomattu sama kiinnostus ja huolenaihe.

Aloitteessa nostetaan esiin erityisesti omatarveviljelyn merkitys kaupunkilaisten ruokalaskun pienentämisessä. FUSILLI-hankkeessa on jo todettu, että vaikka omatarveviljely ei tällä hetkellä aina ole kustannustehokkain tai helpoin tapa aloittelijalle tuottaa ruokaa, on sillä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

myös merkittävä vaikutus kaupunkilaisten ruoan arvostukseen ja hyvinvointiin. Myös osaamisen kehittäminen on nostettu yhdeksi merkittäväksi puutteeksi FUSILLI-hankkeessa, johon aiotaan puuttua mm. kokoamalla kaupungin sivujen yhteyteen tietoa kaupunkiviljelyn mahdollisuuksista ja tietoa kaupunkiviljelyn osaamisen kasvattamiseen.

Lisäksi aloitteessa todetaan, että omatarveviljelyn avulla tulee tutuksi maanviljelyn lainalaisuudet, ja se voi toimia jopa terapeuttisena harrastuksena, joka parantaa luontoyhteyttä. Luontoyhteyden merkitys on huomioitu jo nyt Tampereen kaupungin toiminnassa. Siihen liittyvää kehittämistä ja selvitystyötä tuetaan jo laajasti mm. Tampereen kaupungin LUMO-ohjelmassa (mm. toimenpide 106) ja Terveyttä Tampereen luonnosta -hankkeessa, sekä ekosysteemipalveluiden tuottamat hyödyt selvityksessä (tavoite 1.3.4 Tampereen hiilineutraali 2030 tiekartassa).

Lopuksi valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki tutkii tämänhetkiset mahdollisuudet toteuttaa kaupunkiviljelyä, luo toimintaperiaatteet kaupunkiviljelyn edistämiseen ja etsii uusia alueita kaupunkiviljelyn mahdollistamiseksi.

Tampereen kaupunki on mukana Horizon2020-rahoitteisessa FUSILLI-hankkeessa. FUSILLI-hankkeen (2021-2024) yhtenä keskeisimpänä tavoitteena on selvittää, miten Tampereen kaupunki nykyisellään edistää kestävästä ruokajärjestelmästä ja sen jälkeen tehdä toimintasuunnitelma kestävästä ruokajärjestelmän eteenpäin tuuppaamiseen (ns. Sustainable Food Policy Action Plan). FUSILLI-hankkeessa selvitetään myös asukkaiden kanssa yhteistyössä, minkälaisia toiveita kaupunkilaisilla on tulevaisuuden kaupungissa tehtävän ruoantuottamisen suhteen, mm. järjestämällä asukkaille suunnattu kaupunkiviljelyn työpaja 16.11.2022, järjestämällä aiheesta erilaisia työpajoja ja tapaamisia läpi hankkeen ja asukkaille suunnatulla kyselyllä, joka on auki 5.12.2022 saakka. Yksi tärkeistä hankkeessa määritellyistä kaupungin rooleista liittyy kaupunkiviljelyyn, joka edistämiseen ollaan hankkeessa suunniteltu jo seuraavia toimenpiteitä:

- Nykyisen kaupungin omistamilla mailla tapahtuvan kaupunkiviljelyn (palstat ja siirtolapuutarhat, yhteisöviljelmät) kehittäminen edelleen yhteistyössä 4H:n kanssa (joka vastaa palstojen vuokraustoiminnasta kaupungin puolesta). Mm. maaperän laatuun, kulkuun ja vesipisteisiin liittyen selvitetään toimintamalleja siihen, miten näitä haasteita voisi tulevaisuudessa parhaiten ratkoa. Kaupunki on tehnyt jo paljon kehitystyötä mm. vesipisteiden saatavuuteen liittyen. Vesipisteitä on rakennettu mm. Ruskoon, Irljalaan, Järvensivulle ja Takahuhtiin. Myös maanparannustöitä on kaupunki tehnyt yhdessä 4H:n kanssa palsta-alueilla. Uusia palsta-alueita on avattu mm. Kaukaniemeen ja Vuorekseen. Lisäksi 4H:lle siirtyi Hatanpään olemassa oleva palsta-alue hoidettavaksi.
- Mahdollisuuksien tutkiminen, miten uusien asuinalueiden kohdalla kaupunkiviljelymahdollisuuksien lisääminen otetaan huomioon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

- Jo olemassa oleville viljelyalueille selvittää mahdollisuutta lisätä yhteisöviljely/omaehtoisen viljelyn keinoja mm. laatikkoviljelyn avulla (ns. Turun malli)
- Kootaan kaupunkiviljelyyn liittyvä tietoa (missä, miten, kuka, koska) yhteen paikkaan nettisivujen alle, jotta kaupunkilaisten on helppo löytää kaupunkiviljelyn mahdollisuuksiin ja eri tapoihin liittyvä tieto yhdestä paikasta. Tämä on jo nyt noussut yhdeksi merkittäväksi kaupunkilaisilta tulleeeksi toiveeksi sekä kyselyn että tapaamisten kautta.
- Selvitetään kiinnostusta ja mahdollisuutta kaupunkilaisten ruoantuotantoon kaupungin omistamilla mailla, pelloilla, hukkatiloissa yms.
- Viheralueet ja hulevedet -yksikössä ja LUMO-ohjelmassa on edistetty viherkerroin-työkalun käyttöä maankäytön suunnittelussa. Viherkerroin voisi olla yksi hyvä työkalu, kaupungin niin halutessa, edistää myös syötävien kasvien lisäämistä asuinalueille, sillä sen tyyppisiä tavoitteita olisi mahdollista ottaa kerrointa käyttäessä huomioon.
- Selvitetään ja luodaan toimintamalleja koulujen opetuksen kehittämiseen kestävään ruokajärjestelmään liittyen, ml koulupuutarhoihin liittyvän toimintamallin kehittäminen, ja uusien koulujen/päiväkotien kohdalla toimintamallin luomiseen, jotta ruoan tuotanto on osa suunnitteluprosessia.
- Hankkeen selvityksen tuloksena on tavoitteena luoda uusia toimintamalleja kaupunkiviljelyn edistämiseen yhteistyössä kaupungin yksiköiden kanssa ja selvittää niiden kustannusvaikutuksia. Yksi työkalu teeman edistämiseen hankkeella on mm. Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartta, jossa on jo vuoden 2022 päivityksessä tehty tiettyjä lisäyksiä liittyen kaupunkiviljelyyn ja jota tullaan myös tulevaisuudessa käyttämään työkaluna aiheen edistämiseen kaupungin sisällä yhdessä eri yksiköiden kanssa. Seuraava päivitys tehdään vuonna 2024.

Tiedoksi

kh

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§293

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)